

Årsrapport 2017

**Fællessekretariatet for Det Ethiske Råd og
National Videnskabsetisk Komité**

Hjemsted: Ørestads Boulevard 5, Bygning 37K, st., 2300 København S

**DET
ETISKE
RÅD**

Indhold

1. Påtegning af det samlede regnskab	3
2. Beretning	4
2.1 Præsentation af virksomheden	4
2.2 Ledelsesberetning	6
2.3 Kerneopgaver og ressourcer	14
2.4 Målrapportering	14
2.5 Forventninger til det kommende år	14
3. Regnskab	16
3.1 Anvendt regnskabspraksis	16
3.2. Resultatopgørelse mv.	17
3.2.1 Resultatopgørelse	17
3.2.2 Resultatdisponering	18
3.3 Balancen	19
3.4 Egenkapitalforklaring	20
3.5 Likviditet og låneramme	20
3.6 Opfølgning på lønsumsloft	21
3.7 Bevillingsregnskabet	21
4. Bilag	22
4.1 Noter til resultatopgørelse og balance	22
Note 1: Immaterielle anlægsaktiver	22
Note 2: Materielle anlægsaktiver	23

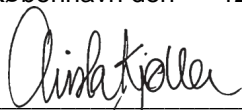
1. Påtegning af det samlede regnskab

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på Finansloven, som Fællesekretariatet for Det Ethiske Råd og National Videnskabsetisk Komité, CVR-nr. 11806619, er ansvarlig for: § 16.11.40, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2017.

Der tilkendegives hermed:

1. at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at målopstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
2. at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
3. at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

København den 12. marts 2018

Christa Lundgaard Kjøller, sekretariatschef
Fællesekretariatet for Det Ethiske Råd og National Videnskabsetisk Komité

København den 13. marts 2018

Per Okkels, departementschef
Sundheds- og Ældreministeriet

2. Beretning

2.1 Præsentation af virksomheden

Det Ethiske Råd

Det Ethiske Råd er en uafhængig institution under Sundheds- og Ældreministeriet.

Det Ethiske Råd blev nedsat i 1987 og fik i 2004 udvidet mandatet, som er følgende: Ethiske spørgsmål, der knytter sig til forskning i og anvendelse af bio- og genteknologier, der berører mennesker, natur, miljø og fødevarer samt øvrige etiske spørgsmål, der knytter sig til sundhedsvæsenet og den biologisk-medicinske forskning vedrørende mennesket.

Rådet består af 17 medlemmer, såvel lægfolk som fagfolk, der beskikkes i en periode på tre år med mulighed for genudpegning i yderligere én periode. Rådets medlemmer beskikkes af sundhedsministeren efter følgende regler:

- 9 medlemmer udpeges af Folketingets Udvalg vedrørende Det Ethiske Råd. Disse må ikke være medlem af Folketinget, en kommunalbestyrelse eller et regionsråd
- 4 medlemmer udpeges af sundhedsministeren
- 2 medlemmer udpeges af miljø- og fødevarerministeren
- 1 medlem udpeges af uddannelses- og forskningsministeren
- 1 medlem udpeges af erhvervsministeren

Formanden for rådet udnævnes af sundhedsministeren efter indstilling fra Folketingets Udvalg vedrørende Det Ethiske Råd blandt de beskikkede medlemmer. Rådet vælger selv sin næstformand.

Mission

I henhold til loven er Det Ethiske Råds mission at vurdere de etiske spørgsmål, der knytter sig til forskning i og anvendelse af bio- og genteknologier, der berører mennesker, natur, miljø og fødevarer samt vurdere øvrige etiske spørgsmål, der knytter sig til sundhedsvæsenet og den biologisk-medicinske forskning vedrørende mennesket.

Hovedopgaver

Rådets mission opfyldes ved varetagelsen af to hovedopgaver:

1. Rådgivning til Folketing, ministerier og offentlige myndigheder

Rådet varetager rådgivningsforpligtelsen ved at følge udviklingen og udarbejde rapporter, som kan indeholde anbefalinger til Folketinget og ministre om ændring af lovgivning og/eller ny lovgivning, eller ved at udarbejde hørings svar til lovforslag. Rådet afholder også konferencer og debatdage for Folketinget og offentlige myndigheder.

2. Informations- og debatskabende aktiviteter

Rådet varetager informations- og debatskabende aktiviteter om de etiske dilemmaer, problemstillinger og udfordringer, som samfundet står over for. Rådet sørger for løbende at holde offentligheden orienteret om sit arbejde, og for at de etiske spørgsmål gøres til genstand for debat i offentligheden.

Dette sker blandt andet ved at afholde konferencer og debatdage for offentligheden, at udarbejde internetbaseret undervisningsmateriale til folkeskole og gymnasieskoler, og ved deltagelse i en lang række foredrag rundt omkring i landet. Endvidere deltager rådet jævnligt i den offentlige debat i Danmark via kronikker, debatindlæg, deltagelse i dokumentarprogrammer, nyheder m.m. Rådet deltager tillige i det internationale samarbejde med fokus på eksponering af rådets arbejde på internationalt plan.

Rådet kan tillige gøre brug af offentlige høringer, nedsætte arbejdsgrupper m.m. til at udrede særlige spørgsmål.

Vision / strategisk fokus

Det er Rådets vision, at arbejdet med de to hovedopgaver – rådgivning (1) og information og debat (2)

- er præget af grundighed og bygger på et fagligt solidt fundament, således at alle de etiske vinkler inden for det konkrete emne forsøges udfoldet. Rådet ser det som sin opgave at komme til bunds i virksomheds-områdets etiske dilemmaer og problematikker, der vedrører os alle – borgere, politikere, de faglige miljøer og pressen – i dagens samfund.

Samtidig ønsker rådet i valget af emner til behandling at være tidssvarende og samtidig forberede samfundet på de etiske dilemmaer, som fremtiden byder på, så rådets aktiviteter er såvel relevante som fremsynet. Rådet bestræber sig således på at være på forkant med udviklingen og herved være ikke alene en væsentlig men også uundværlig aktør i samfundsdebatten.

National Videnskabsetisk Komité (NVK)

National Videnskabsetisk Komité er en institution under Sundheds- og Ældreministeriet.

Det videnskabsetiske komitéssystem er uafhængigt og har til formål at sikre, at sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter gennemføres videnskabsetisk forsvarligt. Hensynet til forsøgspersoners rettigheder, sikkerhed og velbefindende går forud for videnskabelige og samfundsmæssige interesser i at skabe mulighed for at tilvejebringe ny viden eller undersøge eksisterende viden, som kan berettige forskningsprojektets gennemførelse.

NVKs sammensætning

Komitéen nedsættes af sundhedsministeren og består af 13 medlemmer. De 13 medlemmer udpeges på følgende måde:

- Sundhedsministeren udpeger formanden, der skal repræsentere statslige forskningsinteresser og folkeoplysende, videnskabsetiske, almenkulturelle eller sociale interesser, der har betydning for NVKs virke
- 2 medlemmer udpeges efter samlet indstilling fra bestyrelserne for Danmarks Innovationsfond og Det Frie Forskningsråd, der skal repræsentere forskningsinteresser og folkeoplysende, videnskabsetiske, almenkulturelle eller sociale interesser, der har betydning for NVKs virke
- 5 medlemmer udpeges i samråd med ministeren for uddannelse og forskning efter åbent opslag, der også skal repræsentere forskningsinteresser og folkeoplysende, videnskabsetiske, almenkulturelle eller sociale interesser, der har betydning for NVKs virke
- 5 medlemmer udpeges efter indstilling fra de enkelte regioner

Ved udpegningen sikres det, at komitéen bliver bredt sammensat af medlemmer, der er aktive inden for den sundhedsvidenskabelige forskning og lægmedlemmer. Komitéen sammensættes så vidt muligt, så der kun er én mere af det ene køn end af det andet, og komitéen vælger selv sin næstformand.

Udpegningsperioden er svarende til den for regionsrådene gældende valgperiode, således at nuværende komité er udpeget for perioden 1. januar 2014 – 31. december 2017.

National Videnskabsetisk Komités opgaver og formål

Hovedvægten i NVKs opgaver i 2017 var, at:

- Behandle anmeldelser af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter vedrørende særligt komplekse områder
- Fungere som ankeinstans for afgørelser truffet af de regionale videnskabsetiske komitéer og afgøre sager, der er indbragt af et kvalificeret mindretal i en regional videnskabsetisk komité
- Udtale sig om spørgsmål af principiel karakter, såfremt dette ikke var knyttet til godkendelsen af et konkret forskningsprojekt
- Følge forskningsudviklingen inden for sundhedsområdet

- Fastsætte vejledende retningslinjer
- Sikre kvalitetsudvikling, kvalitetssikring og læring i komitésystemet
- Koordinere arbejdet i de regionale videnskabsetiske komitéer

Desuden afgav NVK vejledende udtalelser om sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter, som danske forskere planlagde at gennemføre i udlandet.

Det er komitéens mål:

- At ansøgere om godkendelse af et sundhedsvidenskabeligt forskningsprojekt oplever et højt serviceniveau, en kvalificeret sagsbehandling og en kort sagsbehandlingstid
- At koordinere arbejdet i komitésystemet, således at der opleves en ensartethed inden for komitésystemet
- At sikre kvalitetsudvikling ved hjælp af blandt andet testsager og audit
- At følge forskningsudviklingen inden for sundhedsområdet dels via de forskningsaktive medlemmers bidrag dels ved eksterne eksperter faglige bidrag og indlæg på komitéens møder

Til betjening af Det Etske Råd og National Videnskabsetiske Komité er knyttet et fællessekretariat, der forestår planlægning og udførelse af rådets og Komitéens aktiviteter.

Sekretariatet består af ni akademiske medarbejdere, to administrative medarbejdere, én kommunikationsmedarbejder, to studenter, én erhvervs-ph.d. og sekretariatschefen.

2.2 Ledelsesberetning

Det Etske Råd

Det Etske Råd gennemførte i 2017 følgende aktiviteter:

Udgivelser (redegørelser, udtalelser mv.)

Etisk Forum for Unge

Kropumulig! Om sundhed, skønhed og selvværd. Det Etske Råd lagde den 28. april op til en debat om kroppens betydning for unge og deres udvikling. Kropumulig! er et undervisningsmateriale rettet mod 8. – 10. klasser, der handler om unges forhold til kroppen og den betydning, som kroppen har for unges identitet. Det kan bruges i klassen som diskussionsoplæg, eller som inspiration til projektopgaver eller tværfaglige forløb.

Udtalelse om gene drive og CRISPR til fjernelse af uønskede arter

Det Etske Råd tog i denne udtalelse stilling til det principielle spørgsmål om, hvorvidt mennesker bør forsøge at gribe ind i naturen på artsniveau for at søge at begrænse hele arter, som forårsager menneskers død eller lidelse i stor skala, så effektivt, at konsekvensen risikerer at blive global udryddelse.

Spørgsmål om nedlæggelse af Hjernesamlingen på Psykiatrisk Hospital, Risskov

Det Etske Råds udtalte sig om evt. nedlæggelse af Hjernesamlingen, Psykiatrisk Hospital, Risskov, på baggrund af en henvendelse fra Region Midtjylland.

Anbefalinger om lovgivning om dobbeltdonation

Ved dobbeltdonation modtager en kvinde, der ønsker at blive gravid, både æg og sæd fra donorer. Den eksisterende lovgivning rummer et forbud mod denne donationsform for at sikre, at barnet er genetisk beslægtet med mindst én af de kommende forældre. Det Etske Råd tog stilling til, om forbuddet bør lempes,

blandt andet set i lyset af nutidens familiemønstre, hvor mange børn vokser op i en helt anden slags familie end den traditionelle kernefamilie.

Udtalelse om fordele og ulemper ved donation af nyre fra anonym, levende donor

I udtalelsen behandlede Det Ethiske Råd spørgsmålet, om vi bør åbne for muligheden, at anonyme personer kan vælge at donere en nyre til patienter på ventelisten.

Udtalelse om formodet og informeret samtykke til organdonation

I udtalelsen behandlede Det Ethiske Råd spørgsmålet, om vi bør indføre formodet samtykke til organdonation, som betyder at alle borgere i udgangspunktet bliver betragtet som donorer.

Diskussionsoplæg om personlig medicin

Det Ethiske Råd udviklede sammen med Danske Regioner et case-baseret diskussionsoplæg som baggrund for en fælles drøftelse om de etiske dilemmaer knyttet til udviklingen inden for personlig medicin. Case-materialet kan findes på Det Ethiske Råds temaside om personlig medicin, hvor også rådet øvrige publikationer af relevans er kort omtalt.

Høringssvar

Det Ethiske Råd har modtaget i alt 53 høringsbreve, hvoraf nedenstående har givet anledning til uddybende besvarelser:

8. februar 2017: Høringssvar til forslag til lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile

24. februar 2017: Høringssvar, Lovforslag om oprettelse af specialiserede socialpsykiatriske afdelinger

20. juni 2017: Høringssvar vedr. medicinsk cannabis

21. juni 2017: Høringssvar vedr. sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold og kønsmodificerende behandling

16. august 2017: Høringssvar til høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

10. oktober 2017: Høringssvar om patienters selvbestemmelse ved livets afslutning

25. oktober 2017: Høringssvar vedr. oprettelse af Nationalt Genom Center

30. oktober 2017: Høringssvar vedr. anvendelse af tvang ved somatisk behandling (bekendtgørelser)

2. november 2017: Høringssvar vedr. bekendtgørelse om en samlet plan for patienter indlagt på særlige pladser på psykiatrisk afdeling

Arrangementer m.m.

Samtale om aktiv dødshjælp

Den 5. april afholdt Det Ethiske Råd en samtaleaften om aktiv Dødshjælp. Lisa Grye Elstorp og Søren Saustrop Gersby, stifter af Retten til at dø, ønskede at sætte fokus på aktiv dødshjælp i samarbejde med Det Ethiske Råd. I samtalen deltog også foreningen Ikke død endnu, og Lægeforeningen.

CRISPR og gene drives til udryddelse af uønskede arter

I samarbejde med Forskningens Døgn præsenterede Det Ethiske Råd et nyt webbaseret undervisningsmateriale om de dilemmaer, som de nye genteknologier gene drive og CRISPR fører med sig. Det skete på Roskilde Gymnasium og via live-streaming til 36 gymnasier i hele landet onsdag den 26. april 2017. På dagen præsenterede de medvirkende forskere og etikere materialet og diskuterede de etiske implikationer, teknologien rejser, med over 1.500 gymnasieelever fra hele landet.

Wearables og big data

Den 6. november 2017 inviterede Det Ethiske Råd til debat om fremtidens sundhedsvæsen, og hvordan brugen af wearables og data vil få stor betydning i forebyggelse og behandling.

Temadrøftelse om personlig medicin

Danske Regioners sundhedsudvalg inviterede den 7. september Det Ethiske Råds styregruppe for personlig medicin til en temadrøftelse om udviklingen inden for personlig medicin. Formålet var i fællesskab at reflektere over de etiske spørgsmål, personlig medicin rejser.

Folkemøde

Det Ethiske Råd deltog for fjerde år i træk i Folkemødet på Bornholm. Folkemødet er en god mulighed for at skabe eksponering omkring rådets aktuelle arbejde og afprøve nye formater i forhold til kommunikation og formidling. Folkemødet er også oplagt i forhold til at varetage forpligtelsen fra lovgrundlaget om at skabe debat blandt befolkningen og komme i direkte dialog med borgere og interessenter.

Rådet blev i 2017 repræsenteret af Gorm Greisen og Poul Jaszczak, som over to dage medvirkede i følgende debatter:

- Rugemoderskab til debat: Fup, fakta og fremtidsperspektiver
- Kaffesalon om det innovative sundhedsvæsen
- Skaber robotter mere tid til omsorg?
- Sundhed som haute couture?
- Hvad giver livet værdi i fremtidens 3. alder?
- Må staten styre borgernes sundhed?
- Disruption: Videolæger, robotter og digital sundhed
- Lægemiddelforsøg med patienter – vækst eller skævvridning?
- VR og lydteknologi i sundhedssektoren

Debat og presse

I løbet af året deltog rådets medlemmer desuden i flere hundrede debatarrangementer landet over, arrangeret af fx universiteter, sygehuse, folkeuniversiteter, foredragsforeninger, interesseorganisationer, højskoler og menighedsråd m.m.

Det Ethiske Råd og rådets medlemmer er i hyppig dialog med nationale medier, og deltager i debatten omkring etiske spørgsmål og dilemmaer ved deltagelse i dokumentarprogrammer, nyheds- og temaudsendelser. Endvidere forfatter rådet og rådets medlemmer en række kronikker og debatindlæg til landets aviser.

Rådet udviklede i 2017 ny kommunikationspolitik og –strategi bl.a. med det formål at styrke rådets gennemslagskraft.

Henvendelser til Rådet fra borgere og studerende

Det Ethiske Råd modtager dagligt en række henvendelser fra borgere og studerende, hvor rådet via bl.a. undervisningsmaterialet på hjemmesiden har vejledt og informeret til brug for projekter og opgaveafleveringer.

Rådsmøder

Det Ethiske Råd afholdt 11 rådsmøder i 2017:

Rådsmøde nr. 317 19. januar

Rådsmøde nr. 318 23. februar
Rådsmøde nr. 319 23. marts
Rådsmøde nr. 320 27. april
Rådsmøde nr. 321 18. maj
Rådsmøde nr. 322 22. juni
Rådsmøde nr. 323 24. august
Rådsmøde nr. 324 21. september
Rådsmøde nr. 325 26. oktober
Rådsmøde nr. 326 23. november
Rådsmøde nr. 327 14. december

Rådets hjemmeside

Besøgende i perioden 1. jan. – 31. dec. 2017:

Besøg: 290.000

Sidevisninger: 750.000

Mest viste indhold (pct. af samlede antal sidevisninger)

- Undervisningsmateriale om genteknologi og CRISPR (4,6 %)
- Undervisningsmateriale, Hvad er etik? (3,6 %)
- Oversigt over rådsmedlemmer (2,4 %)
- Tema om aktiv dødshjælp (2,3 %)
- Etisk forum for unge 2016 – Kropumulig! (2 %)
- Tema om neuroetik (1,7 %)
- Etisk forum for Unge 2015 – Ønskebarn (1,7 %)
- Undervisningsmateriale, Ethiske dilemmaer (1,4 %)
- Tema om abort og fosterdiagnostik (1,4 %)

Rådet har ved udgangen af 2017 1.284 følgere på Twitter og 2.800 abonnenter på nyhedsbrevet. Rådet udgav endvidere en årsberetning for 2016. Se årsberetningen her:

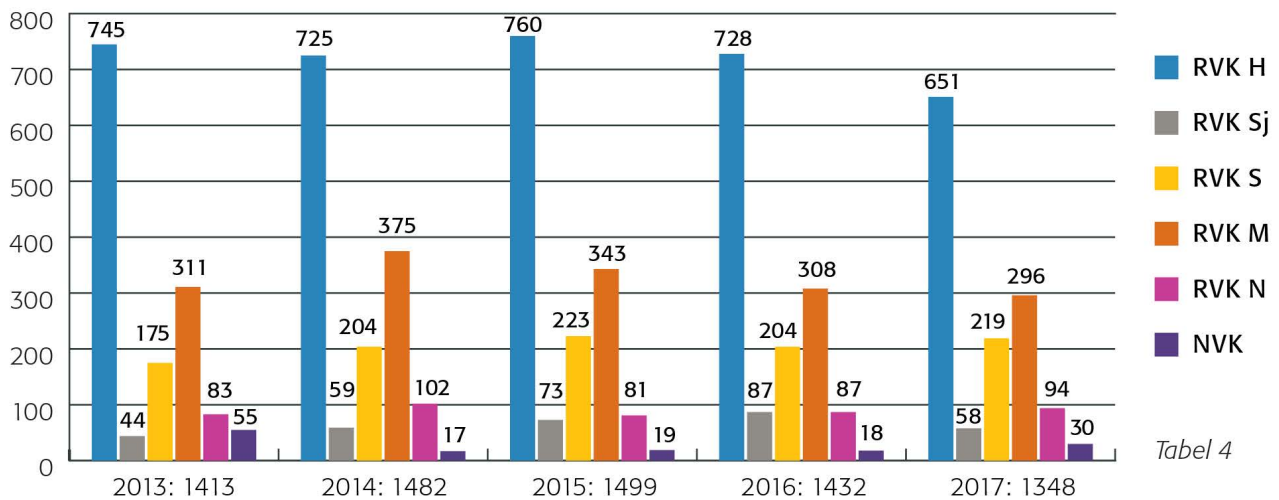
<http://ipaper.ipapercms.dk/dketik/DER/2017/aarsberetning2016/>

National Videnskabsetisk Komité (NVK)

I 2017 blev afholdt ni ordinære komitémøder i NVK samt ét årsmøde for hele komitésystemet. Endvidere blev afholdt to møder i Kontaktforum, med deltagelse af formandskaber og sekretariatschefer for de regionale komiteer og NVK.

Med henblik på at sikre læring og vidensdeling i komitésystemet blev der i 2017 afholdt to koordineringsmøder i Samordningsforum med sekretariaterne for de regionale komiteer (RVK) og NVKs sekretariat samt to møder i det fælles Koordineringsforum med Lægemiddelstyrelsen, også her med deltagelse af de regionale sekretariater og NVKs sekretariat.

Anmeldte nye forskningsprojekter til komitésystemet 2013-2017 fordelt på regioner og NVK

Tabel 4

Der ses et mindre fald i antallet af anmeldte forskningsprojekter til komitésystemet, men en stigning i antallet af anmeldelser til NVK. NVK fik således i 2017 anmeldt 30 forskningsprojekter og 18 tillægsprotokoller til behandling i første instans (komplekse sager). Tillige behandlede 9 klagesager over afgørelser truffet af en regional komité og 1 mindretalsbeskyttelsessag. Udlandsudvalgene i NVK behandlede derudover 3 udlandsprojekter. Som noget nyt forbehandlede et underudvalg i NVK desuden 7 middelforsøg med børn efter en særlig procedure (Voluntary Harmonisation Procedure – VHP).

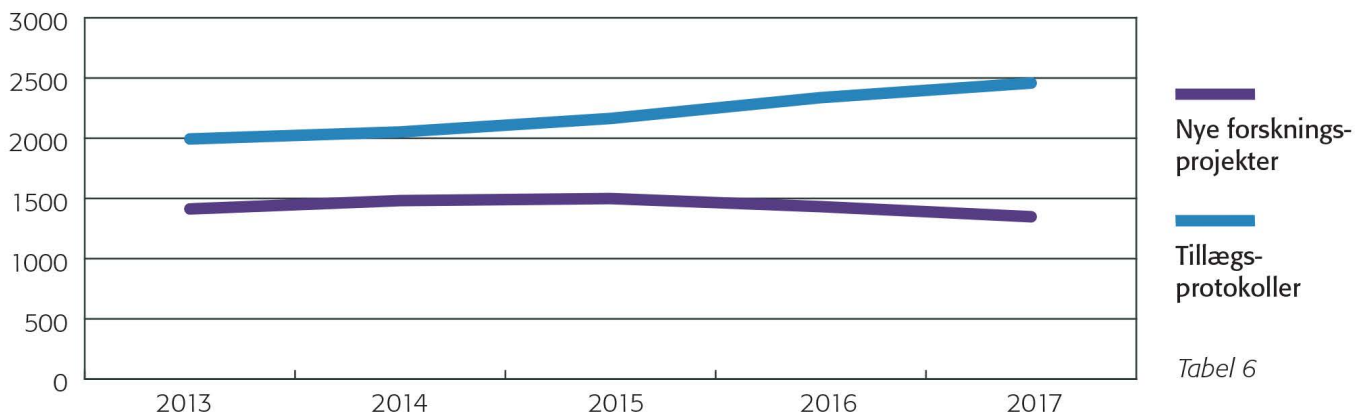
Der ses fortsat en stigning i antallet af sager med ansøgninger om dispensation fra indhentelse af samtykke i forbindelse med omfattende kortlægning af individets arvemasse (fra 13 i 2016 til 21 i 2017).

NVK godkendte i alt 26 komplekse forskningsprojekter i første instans. 8 forsøg blev godkendt uden betingelser og 18 blev godkendt med betingelser. Betingelserne i disse projekter er efterfølgende opfyldt og projekterne endelig godkendt. 2 projekter fik afslag på godkendelse og 1 projekt blev bedømt ikke anmeldelsespligtigt. Herudover blev 1 projekt trukket tilbage af ansøgeren.

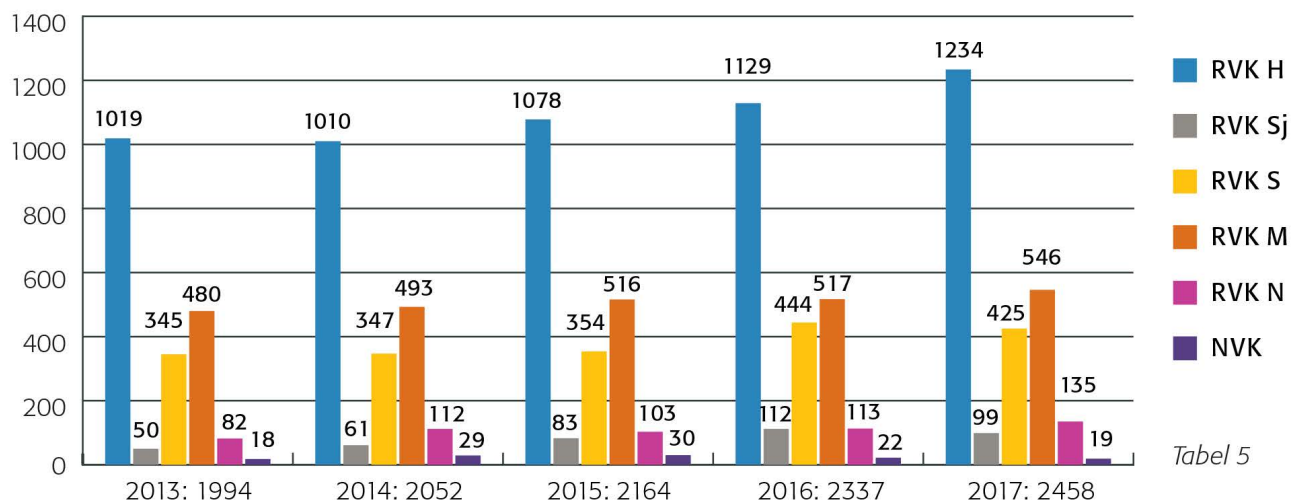
24 projekter blev afgjort inden for den lovfastsatte frist på 60 dage (92,3%), og i 5 projekter blev sagsbehandlingstiden over 60 dage. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid blev 48,3 dage.

Af de 9 indbragte klagesager blev 8 projekter mødebehandlet af NVK. 5 klagesager blev stadfæstet, og 3 klagesager blev omgjort. Et projekt blev henlagt, idet den regionale komité valgte at genoptage sagsbehandlingen. Sagsbehandlingstiden i klage- og mindretalssager var i gennemsnit 46,2 dage.

Udviklingen i antallet af nye projekter og tillægsprotokoller til komitésystemet 2013-2017

Udviklingen i antal anmeldte tillægsprotokoller til komitésystemet 2013-2017

For så vidt angår antallet af tillægsprotokoller er dette igen i år stigende for komitésystemet samlet set. I 2017 behandlede og afgjorde NVK 18 tillægsprotokoller. 13 af tillægsprotokollerne blev afgjort inden for den lovfastsatte frist på 35 dage. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var 22 dage.

Endelig modtog NVK 14 høringer vedrørende udkast til lovforslag, bekendtgørelser og guidelines, hvoraf det var relevant for NVK at komme med høringsvar i 4 tilfælde.

NVKs sekretariat besvarer årligt flere hundrede forespørgsler om anmeldelsespligt af et forskningsprojekt, og spørgsmål om fx lovfortolkning, indberetning af bivirkninger, uddybning af anmeldelsesvejledningens tekster, spørgsmål til anmeldelsesdatabasen m.m.

NVKs formand fortsatte sit engagement i STARS og indgik herudover i den af ministeriet nedsatte referencegruppe for personlig medicin, og i udvalget vedr. forskning og infrastruktur under Dansk Genom Center.

Sekretariatet deltog endvidere fortsat i ministeriets nedsatte arbejdsgruppe vedr. etiske og juridiske aspekter forbundet med anvendelse af biologisk materiale og andre personoplysninger, som er udledt af biologisk materiale, til forskning og i behandlingsøjemed. Arbejdsgruppens opgave er at beskrive de gældende regler og retningslinjer herom og komme med løsningsmodeller til en fremtidig beskyttelse af patienter og forsøgspersoner. Arbejdsgruppen havde ved udgangen af 2017 endnu ikke afsluttet sit arbejde, men det forventes, at arbejdsgruppen færdiggør arbejdet med en rapport i løbet af foråret 2018. NVKs sekretariat har løbende bidraget med notater om praksis om bl.a. sager om dispensation fra samtykkekravet, ligesom NVK har indbragt problemstillinger vedr. bl.a. samtykkebegrebets udstrækning i forbindelse med større igangværende befolkningsundersøgelser.

NVKs sekretariat har tillige deltaget i møder med Sundheds- og Ældreministeriet, Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelindustriforeningen m.fl. med henblik på at drøfte relevante problemstillinger og sikre vidensdeling.

Tabel 1

Virksomhedens økonomiske hoved- og nøgletal

Hovedtal			
(1.000 kr.)	2016 ^(*) ** ^{***})	2017	GB 2018
Resultatopgørelse			
Ordinære driftsindtægter	-11.112	-9.577	-9.700
Heraf indtægtsført bevilling	-11.000	-9.400	-9.500
Heraf eksterne indtægter			
Heraf øvrige indtægter	-112	-177	-200
Ordinære driftsomkostninger	10.182	11.323	11.075
- Heraf løn	8.374	8.340	8.050
- Heraf afskrivninger	149	149	149
- Heraf øvrige omkostninger	1.659	2.833	2.876
Resultat af ordinær drift	-930	1.746	1.375
Resultat før finansielle poster	-98	1.496	1.225
Årets resultat	-59	1.545	1.275
Balance			
Anlægsaktiver	788	435	286
Omsætningsaktiver (eks. likvider)	440	514	514
Egenkapital	2.791	1.159	-116
Langfristet gæld	622	473	286
Kortfristet gæld	2.542	1.873	1.900
Låneramme	1.000	1.900	1.700
Træk på Låneramme	584	435	286
Finansielle nøgletal			
Udnyttelsesgrad af låneramme	58,4%	22,9%	16,9%
Negativ udsvingsrate	12,7	-	-
Overskudsgrad	0,53%	-	-
Bevillingsandel	98,9%	98,2%	97,9%
KPI:			
Antal sygefraværdsdage pr. ansat i alt	4,7	14,2	N/A
Antal sygefraværdsdage pr. ansat uden langtidssyge	3,9	7,2	N/A

Personaleoplysninger			
Antal årsværk	13,9	13,1	12,6
Årsværkspris	603,5	631,8	631,8
Lønomsandelsandel	75,3%	87,1%	83,0%
Lønsumsloft	8.200	6.200	6.500
Lønforbrug	8.364	8.340	8.050

* Ved en fejl er bevillingen i årsrapporten for 2016 opgjort til 9,5 mio. kr. og øvrige indtægter til 1,6 mio. kr. Bevillingen burde rettelig have været 11,0 mio. kr. og øvrige indtægter burde have været 0,1 mio. kr. Har dog ingen betydning for summen af de ordinære driftsindtægter.

** Der er rettet i nøgletal for 2016 i overensstemmelse med tabel 5.

*** Tallet for omsætningsaktiver var i årsrapporten for 2016 inklusiv likvider. Er tilrettet i tabellen ovenfor.

Samlet set viser regnskabet for 2017 et underskud på 1,5 mio. kr.

Den primære årsag til det samlede underskud i 2017 skyldes, at der fortsat er et merforbrug i lønudgifter som følge af ansættelse af ekstra årsværk til implementeringen af EU-forordningen om lægemiddelforsøg og opbygningen af 3 nye videnskabetiske lægemiddelkomitéer.

Merforbruget i 2017 bliver dækket af det overførte overskud, hvilket forklarer faldet i egenkapitalen. Det har været forudsat, efter aftale med departementet, at der på forslag til lov om tillægsbevilling for 2017 skulle foretages en veksling af driftsmidler til lønmidler ml. Departementet og Fællessekretariatet for Det Etske Råd og National Videnskabetisk Komité, således at det akkumulerede overførte overskud på lønsummen var i balance primo 2018. Ved en fejl blev vekslingen desværre ikke foretaget i 2017 men vil blive håndteret på forslag til lov om tillægsbevilling for 2018.

Stigningen i lånerammen skyldes en forventning om opbygning af nye it-systemer til understøttelse af samarbejdet mellem Lægemiddelstyrelsen og Fællessekretariatet ifm. oprettelsen af de nye lægemiddelkomitéer. Dette er dog udskudt på grund af forsinkelse i EU med hensyn til udviklingen af den fælles europæiske ansøgningsportal. Se uddybende forklaring på side 17.

Sygefraværet har i 2017 været stigende grundet flere tilfælde af alvorlig sygdom i Fællessekretariatet. Der forventes at blive fulgt op på dette i 2018.

Tabel 2
Virksomhedens hovedkonti

Drift

	(Mio. kr.)	Bevilling			Regnskab	Overført overskud ultimo
		FL	TB	Finansårets bevilling i alt		
§ 16.11.40	I alt	9,4	0,0	9,4	11,1	1,0
	Udgifter	9,6	0,0	9,6	11,4	0,0
	Indtægter	-0,2	0,0	-0,2	-0,4	0,0

Årets resultat i 2017 blev et negativt resultat på 1,5 mio. kr., hvilket reducerer det overførte overskud primo 2018 til 1,0 mio. kr. Der henvises til afsnit 3 for uddybende regnskabsmæssige forklaringer.

2.3 Kerneopgaver og ressourcer

Opgave (beløb i mio. kr.)	Bevilling (FL + TB)	Øvrige indtægter	Omkostninger	Andel af årets underskud
0. Generel ledelse og administration	-3,0		3,7	0,7
1. Rådgivning, informations- og debatskabende aktivitet	-4,1	-0,2	4,1	-0,2
2. Sagsbehandling, forskningsudvikling og kvalitetsudvikling	-2,3	-0,2	3,6	1,1
I alt	-9,4	-0,4	11,4	1,5

Merforbruget kan primært henføres til den fortsatte finansiering af de årsværk, der på nuværende tidspunkt er ansat til implementeringen og af EU-forordningen om lægemiddelforsøg og opbygningen af 3 nye videnskabetiske lægemiddelkomitéer. Hertil kommer de fortsatte udgifter ifm., at der i 2015 blev oprettet en 3-årig erhvervs-ph.d. i sekretariatet, som delvist finansieres i samarbejde med RUC og Innovationsfonden. Udgiften til erhvervs-ph.d. blev i 2015 afholdt af sekretariatet, mens den i 2016 blev dækket af RUC; i 2017 deles udgiften. Udgiften til erhvervs-ph.d. falder bort i 2018.

2.4 Målrapporing

Det Etske Råd og National Videnskabetisk Komité er ikke omfattet af ministeriets koncept for resultatkontrakter. Fællessekretariatet udarbejder hvert år en arbejdsplan for det kommende år. Der afrapporteres på denne plan.

Der henvises til pkt. 2.2 Ledelsesberetning for en gennemgang af årets mål og resultater.

2.5 Forventninger til det kommende år

Tabel 4

Forventninger til det kommende år

(mio. kr.)	Regnskab 2017	Grundbudget 2018
Bevilling og øvrige indtægter	-9,7	-9,9
Udgifter	11,4	11,1
Resultat	1,6	1,3

Det Etske Råd

Det Etske Råd skal som led i Regeringens udflytningsplaner for statslige arbejdspladser flytte rådets projektledere til Kolding pr. januar 2019, hvilket kan få konsekvenser for den nuværende arbejdsplan for 2018, der ser ud som følger.

Rådsmøder og arbejdsgrupper

Der er planlagt afholdelse af 11 rådsmøder i 2018.

I 2018 forventes der fortsat stor aktivitet ifm. rådets arbejde med "Etik ved livets afslutning". På baggrund af rådets udtalelse fra december 2016 har rådet udviklet et dialogmateriale med film, cases, tekster og interviews, primært henvendt til de personalegrupper i sundhedsvæsenet, der har direkte patientkontakt og

til døende og deres pårørende. Rådet har i samarbejde med Det Nationale Sorgcenter planlagt en række samtalesaloner, der finder sted rundt i hele landet i løbet af 2018.

I efteråret 2018 afsluttes arbejdet med wearables, der sætter fokus på de enheder, vi bærer på os, og som kontinuerligt opsamler sundhedsrelaterede data om os, så vi får øgede muligheder for at sætte fokus på vores egen sundhed og for selvdiagnostik. Wearables yder endnu et bidrag til indsamlingen af data, som kommer oveni de data, der i forvejen registreres af alle de enheder og tjenester – mobiltelefoner, Facebook mv. – vi anvender hver dag. De nye muligheder for ikke bare at indsamle, men også at gemme, analysere og dele meget store mængder af data, herunder sundhedsdata, giver store udfordringer for privatliv og privatsfære, som vi forstår dem i dag.

Når projektet om wearables er afsluttet, forventer rådet i forlængelse heraf at igangsætte et arbejde om kunstig intelligens.

Herudover forventer rådet at færdiggøre yderligere to arbejdsgrupper om henholdsvis etiske spørgsmål forbundet med prioritering i sundhedsvæsenet og etiske dilemmaer ved tidlig opsporing.

Endelig har Sundheds- og Ældreudvalget anmodet rådet om at foretage en etisk afvejning af spørgsmålet om omskæring af drenge. Rådet forventer at have et svar klar til udvalget inden udgangen af 2018.

Øvrige aktiviteter

Personlig medicin er tillige et emne, som rådet fortsat vil følge udviklingen af. Vi bidrager løbende med input til, hvordan der sikres etisk forsvarlige rammer for gennemførelsen af personlig medicin og skaber opmærksomhed omkring vigtigheden af, at borgerne får information og bliver inddraget i de nødvendige debatter om konsekvenser og muligheder.

I 2018 udgiver rådet igen i går materiale til gymnasiet. Denne gang handler materialet om indsamling og brug af data på mobiltelefonen. Undervisningsmaterialet lanceres den 26. april på Greve på gymnasium med livestreaming til landets gymnasier, i samarbejde med Forskningens Døgn.

I juni deltager rådet for 5. gang i træk i årets Folkemøde på Bornholm. Aktivitetsniveauet vil være på niveau med de tidligere år og der er planlagt afholdelse af 2 debatarrangementer om "livets afslutning" i samarbejde med Det Nationale Sorgcenter, i lighed med de 10 samtalesaloner, der afholdes rundt i hele landet.

Endelig forventes rådet fortsat at være aktiv i det internationale arbejde og bidrage til debat ved konferencer o. lign., ligesom rådet vil udarbejde høringssvar, deltage i debatarrangementer, besvare henvendelser fra offentligheden for herigennem at sikre dialog med skoleelever og studerende samt deltage i den offentlige debat via kronikker, interviews m.m.

National Videnskabsetisk Komité (NVK)

Komitémøder m.m.

I 2018 bliver der en større udskiftning i komitésystemet, idet en stor del af de eksisterende medlemmer har siddet i de 3 perioder, der er fastsat i loven. Dette indebærer for NVK, at der bl.a. skal udpeges en ny formand. Med de nye udpegninger følger et behov for uddannelse, og NVK afholder således en uddannelsesdag for alle nye medlemmer i komitésystemet. Endvidere udarbejdes undervisningsmateriale "Lær om videnskabsetisk", der udsendes til alle komitémedlemmer.

For så vidt angår Komitéen forventes der afholdt 9 møder i NVK og et årsmøde, der i år lægges sammen med uddannelsesdagen for nye komitémedlemmer. Hertil kommer 1 møde i Kontaktforum, 2 møder i Samordningsforum og 2 møder med Lægemedelstyrelsen med henblik på at sikre koordinering, læring og videndeling.

Antallet af sager forventes på nuværende tidspunkt at blive på samme niveau som i 2017. Der forventes dog en fortsat stigning i antallet af sager med ansøgninger om dispensation fra indhentelse af samtykke i forbindelse med omfattende kortlægning af individets arvmasse (der steg fra 13 i 2016 til 21 i 2017).

Videnskabsetiske lægemiddelkomitéer

EU forordningen om kliniske forsøg med lægemidler er endnu engang blevet udskudt og forventes nu at igangsættes i løbet af 2020. Implementeringsarbejdet fortsætter med deltagelse i EMA-møder, udvikling af template for den etiske vurderingsrapport, udvikling af den nationale IT-plattform samt Standard Operation Procedures for sagsbehandlingen af lægemiddelforsøg. Endvidere fortsætter NVK med at behandle VHP sager i samarbejde med Lægemiddelstyrelsen som i 2017.

Revision af NVKs genomvejledning

NVK udarbejdede sin første genomvejledning i 2012 som konsekvens af de særlige videnskabsetiske problemstillinger, der gør sig gældende ved omfattende kortlægning af arvmassen. Vejledningen er løbende revideret gennem årene. Efter flere års erfaring med sådanne forskningsprojekter, rejser der sig fortsat en række spørgsmål. Et af disse er fx, om den nuværende vægtning af kriterier stadig er den mest hensigtsmæssige eller om vægtningen af tilfældighedsfund er blevet tillagt for stor betydning ift. det reelle antal fund i projekterne. Endvidere medfører den stadig mere omfattende deling af data mellem lande samt forskningssamarbejder i øvrigt på tværs af landegrænser et behov for en drøftelse af, hvilke implikationer dette har i forhold til genomforskning og om det øgede samarbejde med udlandet om brug af data stiller større krav til belastningsvurderingen end det sker i dag? Arbejdet forventes færdiggjort i foråret 2018.

Øvrige aktiviteter

NVKs sekretariat vil fortsat deltage i møder med Sundheds- og Ældreministeriet, Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelindustriforeningen m.fl. med henblik på at drøfte relevante problemstillinger og sikre vidensdeling. Sekretariatet vil igen i 2018 deltage i seminarer og konferencer hos nationale samarbejdspartnere med henblik på sammen med Lægemiddelstyrelsen at informere om indholdet af EU-forordningen om kliniske lægemiddelforsøg og status for den danske implementering. Endvidere rådgiver sekretariatet dagligt forskere i en række videnskabsetiske spørgsmål.

3. Regnskab

3.1 Anvendt regnskabspraksis

Det Etske Råd og National Videnskabsetisk Komité's årsrapport er udarbejdet i henhold til Moderniseringsstyrelsens "Vejledning om årsrapport for statslige institutioner 2017, december 2017".

Årsrapporten for 2017 er aflagt efter principperne for omkostningsbevillinger, jf. Regnskabsbekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011. Regnskabspraksis følger retningslinjerne i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning. De data, der er anvendt i årsrapporten, er hentet fra SB, SKS og Navision Stat.

3.2. Resultatopgørelse mv.

3.2.1 Resultatopgørelse

Tabel 5
Resultatopgørelse

Note	Beskrivelse (1.000 kr.)	2016	2017	GB 2018
	Ordinære driftsindtægter			
	Indtægtsført bevilling			
	Bevilling	-11.000	-9.400	-9.500
	Reserveret af indeværende års bevillinger	0	0	0
	Anvendt af tidl. års reserverede bevillinger	0	0	0
	Indtægtsført bevilling i alt	-11.100	-9.400	-9.500
	Salg af varer og tjenesteydelser	-11	-21	0
	Tilskud til egen drift	0	0	0
	Gebyrer	-101	-156	-200
	Ordinære driftsindtægter i alt	-11.112	-9.577	-9.700
	Ordinære driftsomkostninger			
	Ændring i lagre			
	Forbrugsomkostninger			
	Husleje	0	322	500
	Forbrugsomkostninger i alt	0	322	500
	Personaleomkostninger			
	Lønninger	7.321	7.625	7.354
	Pension	1.112	1.132	1.130
	Lønrefusion	-263	-434	-434
	Andre personaleomkostninger	204	18	0
	Personaleomkostninger i alt	8.374	8.340	8.050
	Af- og nedskrivninger	149	149	149
	Andre ordinære driftsomkostninger	1.659	1.500	1.376
	Internt køb af varer og tjenesteydelser		1.011	1.000
	Ordinære driftsomkostninger i alt	10.182	11.323	11.075
	Resultat af ordinær drift	-930	1.746	1.375
	Andre driftsposter			
	Andre driftsindtægter	-160	-250	-150
	Andre driftsomkostninger	992	0	0
	Resultat før finansielle poster	-98	1.496	1.225
	Finansielle poster			
	Finansielle indtægter	0	0	0
	Finansielle omkostninger	39	49	50
	Resultat før ekstraordinære poster	-59	1.545	1.275
	Ekstraordinære poster			
	Ekstraordinære indtægter	0	0	0
	Ekstraordinære omkostninger	0	0	0
	Årets resultat	-59	1.545	1.275

Samlet set viser regnskabet for 2017 et underskud på 1,5 mio. kr., der inddækkes af tidligere års overskud, jf. balancen.

Den primære årsag til det samlede underskud i 2017 skyldes at, der fortsat er et merforbrug i lønudgifter som følge af ansættelse af to ekstra årsværk til implementeringen af EU-forordningen om lægemiddelforsøg og opbygningen af 3 nye videnskabetiske lægemiddelkomitéer.

Merforbruget i lønudgifter bliver dækket af det overførte overskud og det har været forudsat, at der med udgangen af 2017 skulle være foretaget en veksling af driftsmidler til lønmidler ml. Departementet og Fællessekretariatet for Det Ethiske Råd og National Videnskabetisk Komité. Vekslingen blev desværre ikke foretaget, hvilket der vil blive rettet op på i 2018.

Ændringen i posten huslejen fra 2016 til 2017 skyldes, flytningen til Ørestads Boulevard, samt at der er ændret i konteringspraksis.

Posten Internt køb af varer og tjenesteydelser skal ses i sammenhæng med interne statslige overførelser, da der i 2017 er foretaget ændringer af Moderniseringsstyrelsen vedr. intern handel.

Grundbudgettet bygger i hovedtræk på de samme forudsætninger, som i 2017. Dog knytter der sig en vis usikkerhed hertil, grundet udflytningen af dele af Det Ethiske Råds sekretariat i januar 2019.

3.2.2 Resultatdisponering

Tabel 6
Resultatdisponering

Resultatdisponering (1.000 kr.)	2017
Disponeret bortfald	0
Disponeret til udbytte til statskassen	0
Disponeret til overført overskud	1,5

Note: Negativt fortegn er udtryk for overskud

3.3 Balancen

Tabel 7
Balancen

Note	Aktiver (1.000 kr.)	2016	2017	Note	Passiver (1.000 kr.)	2016	2017
	Anlægsaktiver				Egenkapital		
	Immaterielle anlægsaktiver				Reguleret egenk. (Startkapital)	204	204
2	Færdiggjorte udviklingsprojekter	584	435		Opskrivninger	0	0
	Erhv. koncessioner, patenter m.v.	0	0		Reserveret egenkapital	0	0
	Udviklingsproj. under opførelse	0	0		Bortfald	0	0
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	584	435		Udbytte til staten	0	0
	Materielle anlægsaktiver				Overført overskud	2.587	1.042
	Grunde, arealer og bygninger	0	0		Egenkapital i alt	2.791	1.246
	Infrastruktur	0	0	4	Hensatte forpligtelser	244	262
	Transportmateriel	0	0		Langfristede gældsposter		
	Produktionsanlæg og maskiner	0	0		FF4 Langfristet gæld	622	473
1	Inventar og IT-udstyr	0	0		Donationer	0	0
	Igangv. arbejder for egen regning	0	0		Prioritetsgæld	0	0
	Materielle anlægsaktiver i alt	0	0		Anden langfristet gæld	0	0
	Finansielle anlægsaktiver				Langfristet gæld i alt	622	473
	Statsforskrivning	204	204		Kortfristede gældsposter		
	Øvrige finansielle anlægsaktiver	0	0		Leverandører af varer og tj.yd.	1.185	435
	Finansielle anlægsaktiver i alt	204	204		Anden kortfristet gæld	171	181
	Anlægsaktiver i alt	788	639		Skyldige feriepenge	1.186	1.250
	Omsætningsaktiver				Reserveret bevilling	0	0
	Varebeholdninger	0	0		Igangv. arbejder for fr. regning	0	0
	Tilgodehavender	274	264		Periodeafgrænsningsposter	0	6
	Periodeafgrænsningsposter	167	249		FF7 Finansieringskonto	0	2.231
	Værdipapirer	0	0		Kortfristet gæld i alt	2.541	4.103
	Likvide beholdninger				Gæld i alt	3.163	4.576
	FF5 Uforrentet konto	4.737	4.932		Aktiver i alt	6.199	6084
	FF7 Finansieringskonto	233	0				
	Andre likvider	0	0				
	Likvide beholdninger i alt	4.970	4.932				
	Omsætningsaktiver i alt	5.410	5445				
	Aktiver i alt	6.199	-6084				

Balancens tal udtrykker korrekt klassifikation af aktiver og passiver for hver regnskabskonto.

Der er foretaget en reklassifikation jf. Moderniseringsstyrelsen vejledning, hvilke betyder at der er flyttet saldoen på FF7 fra aktiver til passiver. Den primære årsagen til at kontoen er negativ skyldes det samlede merforbrug på 1,6 mio.

Det lille fald i aktiverne skyldes i to nye hjemmesider er taget i brug, samt der ikke er udviklet nyt.

Egenkapitalens størrelse er faldet som følge af underskuddet for 2017.

Stigningen i hensatte forpligtelser kan skyldes en åremålshensættelse, se note 4.1

Under kortfristet gæld er det ud over reklassifikationen den likviditetsmæssige afregning af kreditorer, der er ændret.

3.4 Egenkapitalforklaring

Tabel 8
Egenkapitalforklaring

Egenkapitalforklaring (1.000 kr.)	2016	2017
Egenkapital primo	2.732	2.791
Reguleret egenkapital primo	204	204
+Ændring i reguleret egenkapital	0	0
Reguleret egenkapital ultimo	204	204
Opskrivninger primo	0	0
+Ændring i opskrivninger	0	0
Opskrivninger	0	0
Reserveret egenkapital primo	0	0
+Ændring i reserveret egenkapital	0	0
Reserveret egenkapital ultimo	0	0
Overført overskud primo	2.528	2.587
+Primoregulering/flytning mellem bogføringskredse	0	0
+Regulering af det overførte overskud	0	0
+Overført fra årets resultat	59	1.545
-Bortfald	0	0
-Udbytte til staten	0	0
Overført overskud ultimo	2.587	1.042
Egenkapital ultimo	2.791	1.246

Årets negative resultat på 1,5 mio. kr. har medført, at det overførte overskud og den samlede egenkapital er faldet således, at egenkapitalen ultimo 2017 udgør i alt 1,2 mio. kr.

3.5 Likviditet og låneramme

Tabel 9
Udnyttelse af låneramme

(1.000 kr.)	2017
Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver	435
Låneramme	1.900
Udnyttelsesgrad i pct.	22,9%

De immaterielle aktiver dækker over to nye hjemmesider, med det formål at skabe en fælles teknisk platform for rådets og komitéens hjemmesider samt at skabe nye visuelle identiteter (logo), taget i brug.

3.6 Opfølgning på lønsumsloft

Tabel 10
Opfølgning på lønsumsloft

Hovedkonto 16.11.40 (mio. kr.)	2017
Lønsumsloft FL	6,4
Lønsumsloft inkl. TB/aktstykker	6,2
Lønforbrug under lønsumsloft	8,3
Difference (merforbrug)	-2,1
Akk. opsparing ult. tidligere år (2016)	-0,2
Akk. opsparing ult. indeværende år (2017)	-2,3

Fællessekretariatet for Det Ethiske Råd og National Videnskabsetisk Komité har i 2017 overskredet lønsumsloftet med 2,1 mio. kr. Merforbruget skyldes den fortsatte finansiering af årsværk, der på nuværende tidspunkt er ansat til implementeringen af EU-forordningen om lægemiddelforsøg og opbygningen af 3 nye videnskabsetiske lægemiddelkomitéer. Hertil kommer de fortsatte udgifter til en erhvervs-ph.d., der dog ophører i 2018.

Merforbruget bliver dækket af det overførte overskud og det har været forudsat, at der med udgangen af 2017 skulle være foretaget en veksling af driftsmidler til lønmidler ml. Departementet og Fællessekretariatet for Det Ethiske Råd og National Videnskabsetisk Komité. Ved en fejl blev vekslingen desværre ikke foretaget, hvilket der vil blive rettet op på i 2018.

3.7 Bevillingsregnskabet

Tabel 11
Bevillingsregnskab

Hovedkonto	Navn	Bevillingstype	(Mio. kr.)	Bevilling	Regnskab
16.11.40	Fællessekretariat for Det Ethiske Råd og National Videnskabsetisk Komité	Drift	Udgifter	9,6	11,4
			Indtægter	-0,2	-0,4

Der henvises til de regnskabsmæssige forklaringer under pkt. 3.2.1 Resultatopgørelse mv.

4. Bilag

4.1 Noter til resultatopgørelse og balance

Tabel 12

Note 1: Immaterielle anlægsaktiver

(1.000 kr.)	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Udviklingsprojekter under opførelse	I alt
Kostpris	1.453	0	1.453
Primokorrekationer og flytning ml. bogføringskredse	0	0	0
Tilgang	0	0	0
Afgang	-707	0	-707
Kostpris pr. 31.12.2017	746	0	746
Akkumulerede afskrivninger	-310	0	-310
Akkumulerede nedskrivninger	0	0	0
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2017	-310	0	-310
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2017	435	0	435
Årets afskrivninger	149	0	149
Årets nedskrivninger	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	149	0	149

	Udviklingsprojekter under udførelse
Primo saldo pr. 1. januar 2017	0
Tilgang	0
Nedskrivninger	0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	0
Kostpris pr. 31.12.2017	0

Tabel 13

Note 2: Materielle anlægsaktiver

(1.000 kr.)	Grunde, arealer og bygninger	Infrastruktur	Produktionsanlæg og maskiner	Transportmateriel	Inventar og IT-udstyr	I alt
Kostpris	0	0	0	0	368	368
Primokorrekationer og flytning ml. bogføringskredse	0	0	0	0	0	0
Tilgang	0	0	0	0	0	0
Afgang	0	0	0	0	-368	-368
Kostpris pr. 31.12.2017	0	0	0	0	0	0
Akkumulerede afskrivninger	0	0	0	0	0	0
Akkumulerede nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2017	0	0	0	0	0	0
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2017	0	0	0	0	0	0
Årets afskrivninger	0	0	0	0	0	0
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	0	0	0	0	0	0

	Udviklingsprojekter under udførelse
Primo saldo pr. 1. januar 2017	0
Tilgang	0
Nedskrivninger	0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	0
Kostpris pr. 31.12.2017	0

Note 4.1

Hensættelser	Beløb
Åremålsansættelser	262.360